

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 28 lutego 2025 r.

Poz. 1765

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.23.2025.4

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 13 lutego 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność § 7 i § 9 pkt 2 w zakresie użytego w tych przepisach zwrotu: „brak kar dyscyplinarnych” załącznika do uchwały nr XI/79/2025 Rady Gminy Gniezno z dnia 16 stycznia 2025 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów i nagród szczególnie uzdolnionym uczniom szkół podstawowych, pobierającym naukę na terenie Gminy Gniezno - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 16 stycznia 2025 r. Rada Gminy Gniezno podjęła uchwałę nr XI/79/2025 w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów i nagród szczególnie uzdolnionym uczniom szkół podstawowych, pobierającym naukę na terenie Gminy Gniezno, zwaną dalej „uchwałą”. Przedmiotowy regulamin stanowi załącznik do uchwały i dalej będzie powoływany jako „Regulamin”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. 2024r. poz. 750 z późn. zm.)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 17 stycznia 2025 r.

W dniu 29 stycznia 2025 r. Wójt Gminy Gniezno przedłożył uchwałę ponownie wraz z wyjaśnieniem: „Ze względu na oczywistą omyłkę pisarską w załączniku do przedmiotowej uchwały (data w nagłówku załącznika - jest «17 stycznia 2025 r.», winno być «16 stycznia 2025 r.»), konieczna była korekta aktu i określenie daty zgodnie z datą podjęcia aktu” (pismo Wójta Gminy Gniezno z dnia 29 stycznia 2025 r. znak: OSOP.0711.2.2025).

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Stosownie do zapisów art. 90t ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.), zwanej dalej „u.s.o.”, jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (pkt 1), wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży (pkt 2). W myśl art. 90t ust. 4 u.s.o.: „W przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze”.

W tym miejscu należy zauważyć, że Rada Gminy Gniezno na sesji w dniu 16 stycznia 2025 r. podjęła nie tylko badaną uchwałę, ale także (w pierwszej kolejności) uchwałę nr XI/78/2025 w sprawie Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży, pobierających naukę na terenie Gminy Gniezno. Przedmiotowy program został uchwalony w oparciu o art. 90t ust. 1 pkt 2 u.s.o. i stanowi lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w rozumieniu tego przepisu.

W przeciwieństwie do uchwały „programowej”, uchwała podejmowana na podstawie art. 90t ust. 4 u.s.o. jest aktem prawa miejscowego. Zgodnie z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach ustaw. Przepis art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obliuguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11; CBOSA). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

W § 7 Regulaminu postanowiono: „Aby ubiegać się o stypendium konieczne jest spełnienie kryterium wymienionego: - w § 5 pkt 1 lub - w § 6 pkt 1 oraz 2 lub 3 i co najmniej jednego spośród kryteriów 4, 5, 6 oraz zaliczenie wszystkich przedmiotów w toku nauki, niepowtarzanie nauki w tej samej klasie, brak kar dyscyplinarnych”. W myśl § 8 Regulaminu, zgłoszenie kandydata do stypendium następuje na podstawie wniosku, do którego – zgodnie z zapisami § 9 pkt 2 Regulaminu - dołącza się „zaświadczenie wydane przez szkołę, potwierdzające spełnienie wszystkich warunków formalnych związanych z przebiegiem nauki w roku szkolnym, w którym składany jest wniosek o stypendium (zaliczenie wszystkich przedmiotów w toku nauki, niepowtarzanie nauki w tej samej klasie, brak kar dyscyplinarnych)”.

Zdaniem organu nadzoru, regulacje § 7 oraz § 9 pkt 2 Regulaminu, w zakresie użytego w nich zwrotu: „brak kar dyscyplinarnych”, zostały podjęte z istotnym naruszeniem art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 pkt 2 u.s.o.

W kwestionowanych przepisach Regulaminu Rada Gminy Gniezno uzależniła przyznanie pomocy od braku ukarania (braku „kar dyscyplinarnych”) i przedłożenia stosownego zaświadczenia na tę okoliczność. Tymczasem wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 pkt 2 u.s.o. jedynie kryterium bycia uczniem uzdolnionym, posiadającym konkretne osiągnięcia lub wyniki w nauce, czy wyniki sportowe, powinno stanowić podstawę wsparcia uzdolnionego ucznia. Powołane przepisy nie wskazują na inne kryteria, czy też cechy, które pozwalałyby na promowanie uczniów. Rada gminy nie może więc wprowadzać żadnych innych, dodatkowych kryteriów (por. wyrok WSA w Olsztynie z 11 lutego 2021 r., II SA/Ol 49/21; wyrok WSA w Poznaniu z 10 października 2019 r., IV SA/Po 321/19; CBOSA). Szczegółowe warunki udzielania stypendium (nagrody) powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych, niż określone w ustawie, kryterium „wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży” (por. wyroki WSA w Poznaniu z 5 maja 2016 r., IV SA/Po 207/16; z 6 lutego 2019 r., IV SA/Po 1061/18; CBOSA). Skoro przepis art. 90t ust. 4 u.s.o. *expressis verbis* stanowi, że stypendium jest formą wsparcia adresowaną do „uczniów uzdolnionych”, to wprowadzenie dodatkowego kryterium nie znajduje żadnego racjonalnego wytłumaczenia, gdyż gratyfikowane powinny być wyniki związane ze zdolnościami, a nie zachowaniem (por. wyrok WSA w Olsztynie z 11 maja 2021 r., II SA/Ol 298/21; CBOSA). W świetle uregulowań art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 pkt 2 u.s.o. jedynie kryterium bycia uczniem uzdolnionym (a nie uczniem „ugrzeczniczonym”), posiadającym konkretne osiągnięcia lub wyniki w nauce, powinno stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Przywołane przepisy nie wskazują na inne kryteria, czy też cechy, które pozwalałyby na rozróżnienie uczniów (por. wyrok WSA w Poznaniu z 10 października 2019 r., IV SA/Po 321/19; CBOSA).

Mając na względzie powyższe, uznać należy, że „brak kar dyscyplinarnych” nie może stanowić kryterium przyznania stypendium dla uzdolnionych uczniów, bowiem nie jest ono związane z osiągnięciami edukacyjnymi ucznia, lecz z jego zachowaniem. Uwarunkowanie przyznania takiego stypendium od braku ukarania i przedłożenia na tę okoliczność stosownego zaświadczenia, jak przyjęła Rada Gminy Gniezno

w badanym Regulaminie, nie znajduje uzasadnienia w treści normy kompetencyjnej wynikającej z art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 pkt 2 u.s.o., pozostając z tymi przepisami w istotnej sprzeczności. Tym samym koniecznym, a zarazem wystarczającym do przywrócenia stanu zgodnego z prawem, jest stwierdzenie nieważności § 7 i § 9 pkt 2 Regulaminu w zakresie użytego w tych przepisach zwrotu: „brak kar dyscyplinarnych”.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Gminy Gniezno

Wójt Gminy Gniezno